

PB-PP | B-30932
BELGIE(N)-BELGIQUE

Het Waasse Bieke

Wase Imkersbond

Driemaandelijks tijdschrift- 37ste jaargang- april, mei, juni 2017- editie 171

V.u. en afzender Smet Geert, Droogveldstraat 201, 2880 Mariekerke

Afgiftekantoor 9100 St-Niklaas 1 P802138

Agenda WIB 2017 april, mei, juni

Datum & tijdstip	Activiteit	Locatie
Donderdag 20 april 20u	Voordracht Olivier Foubert: 'Hommels en bijen'	Huize Steenstraete
Zondag 7 mei	Fietstocht koolzaadvelden Wallonië	Wallonië
Zondag 14 mei 10u-16u	Lentemarkt	Grote Markt , 9100 Sint-Niklaas
Zaterdag 3 juni	Omlarfdag bij Marc Nicque	Iepenstraat 92, 9100 Sint-Niklaas
Zaterdag 24 juni	De Wase imkersbond eerste BBQ	Locatie te Eksaarde nader te bepalen

Vergaderzaal

Gebroeders Van Raemdonckkring
Huize Steenstraete, Nieuwstraat 86, 9100 Sint-Niklaas

Leden die over een **e-mailadres** beschikken en dit nog niet kenbaar hebben gemaakt aan de WIB vragen wij dringend dit te doen voor een snelle communicatie indien nodig.

Stuur een mail naar admin@waseimkersbond.be of smetgeert@gmail.com

Inhoudstafel

Gedichtje	4
Woordje van een bestuurslid	5
Sjoemelhoning.....	6
Alternatieve varroa-behandelingen.....	7
Belgische bijen maken kans op whisky-prijs.....	9
Bijenliteratuur	11
Uitnodiging barbecue WIB	12
Evaluatie waswafelenbak	13
Sfeerbeelden en verslag plantenruildag 2017.....	14
Sfeerbeelden en verslag 2de hands- en bijenmarkt.....	15
Wilde bijen, een voorproefje.....	16
Bijen slimmer dan gedacht.....	17
Apitherapie honing.....	18
Nieuwe virusstam doet bijensterfte nog stijgen.....	20
De zin en onzin van bedrijfsmethodes	22
Bijen en hun verschillend bestuivingsgedrag	24
Voor het vlieggat	26

**Ook dit jaar doen we via de WIB een groepsaankoop honingpotten.
Interesse? Contacteer Paul via 03/ 772 37 16 of admin@waseimkersbond.be**

Wenst u te reageren of heeft u een prangende vraag of mededeling?
admin@waseimkersbond.be

Gedichtje

Wij zijn de bouwers van de tempel niet
Wij zijn enkel de sjouwers van de stenen
Wij zijn het geslacht dat moet vergaan
Op dat een betere rijze uit onze graven

Henriette Roland Holst (1869-1952)

Honinging

Bijen maken honing
dat doen ze voor de koning
Oh nee, 't is voor de koningin
Het heet dus eig'lijk honingin

Woordje van een bestuurslid

Net deze dag dat ik start om deze inleiding te schrijven start ook de EU met een actie om verschillende schadelijke pesticides in te dijken. Ook de bijen werden nogmaals in de aandacht gebracht via nieuwsjournalen. Positief nieuws. Nadeel is dat de lokale overheid ook uw mening vraagt. Met circa 50 blz. aan vragen mag u commentaar geven of de voorgestelde maatregelen die ze willen treffen ook daadwerkelijk effectief zijn. De landbouworganisatie beschikken over voldoende advocaten om tegen een vrijwel radicaal veranderen van het gebruik van chemische stoffen in te gaan. Er zullen dus wellicht voldoende uitzonderingen verkregen worden. Ik maak me als imker al geen illusies meer. We zullen moeten leven met de intensifiëring van de landbouw en die brengt een toenemend gebruik van allerlei chemische stoffen die niet alleen de gewassen verlossen van alle ongedierte, maar ook het intern navigatietoestel van de bijen in de war sturen.

Wat heeft uw vereniging nog voor u in petto in de eerste jaarmidde van 2017?

We hebben nog een ledenvergadering waar Olivier ons inzicht gaat brengen in de hommels en wilde bijen. Een noodzaak voor de imker om hier ook iets van te kennen om zijn klanten te woord te staan. Recent werd ik verschrikt opgebeld door een gezin die talloze wilde zandbijen uit de grond zagen komen. Hun imker had hun geadviseerd om snel de brandweer op te bellen want het zouden wel eens wespen kunnen zijn. De brandweer verwees dan weer door naar de imker want bijen, ook de wilde, mogen niet vernietigd worden. Wel beste leden, in maart zijn er enkel koninginwespen op zoek naar een nest, maar geen duizenden stuks op een lapje grond. Wat het wel zijn kan je komen ontdekken in een presentatie van Olivier.

De **maandelijkse praktijklessen** gaan gewoon door. Wie hieraan wil deelnemen neemt best contact op via smetgeert@gmail.com

Ook organiseren we **een fietstocht in de ardennen op 7 mei**. We gaan in de zoektocht naar voedsel voor onze bijen eens over de taalgrens kijken waar daar allemaal bloeit en groeit.

Voor het eerst willen we als organisatie terug aanknopen met een vroegere traditie van een gezellig samenzijn tussen imkers. We hebben voldoende leden om iets te organiseren en gaan dat in de maand juni ook doen. 24 juni wordt onze **BBQ-dag** waar u een paar stukken vlees kan komen nuttigen in ruil voor een schappelijke prijs en 'veel' imkerservaring aan tafel.

Woordje van bestuurslid

Ook onze **jaarlijkse koninginnekweekdag** gaat door op 3 juni bij Marc Nicque. De larfjes komen van reinteeltkoninginnen van een befaamd Duits Carnica-instituut.

Uw organisatie gaat ook twee sunhives plaatsen op natuurgebieden in Sint-Niklaas en Beveren-Waas. Na jaren van behandelingen, zuren, ... willen we de bijen vooral 'gerust' laten. Let op : deze bijen zullen indien nodig nog steeds behandeld worden, maar vooral via biotechnische methodes. De bijen op de zwermboom op Tereken-kerkhof doet het trouwens erg goed en versterken ons geloof dat de bijen het zelf kunnen halen indien ze starten van 'natuurlijke omgevingen' en met 'eigen was'.

Uitnodigingen volgen, groetjes Geert

Sjoemelhoning

Na de valse olijfolie, nu ook de sjoemelhoning. Het was al langer bekend dat heel wat honing niet voldoet aan de Europese regels, maar het probleem lijkt nu zelfs nog groter dan gedacht.

Vorig jaar kwam al aan het licht dat 19 tot mogelijk 32 % van de honing die binnen de Europese Unie verkocht wordt, niet voldoet aan de Europese regels. Het ging dan om (aanlenging met) goedkope suikerproducten die verkocht werden als honing, een foute analyse van de pollen, een foute herkomstvermelding, vreemde bewerkingsmethoden of onbewezen gezondheidsclaims op het etiket.

Nieuwe cijfers doen nu vermoeden dat het probleem zelfs nog groter zou kunnen zijn. In zes jaar tijd nam de export van honing volgens honingexpert Norberto Garcia namelijk wereldwijd met 61 % toe, terwijl het aantal bijenkasten in diezelfde periode slechts met 8 % toenam. In 'oosterse' streken - van Oekraïne tot Taiwan - is die tegenstelling zelfs nog schrijnender: daar kwamen wel 13 % meer bijenkasten bij, maar steeg de export met maar liefst 196 %.

De grootste slachtoffers zijn niet alleen de consumenten, maar ook de producenten. Garcia stelde op het 21e congres van de Union Nationale de l'Apiculture Française (UNAF) dat sjoemelhoning een groter probleem is voor de sector dan pesticiden en bijensterfte. (EK)

Bron: 'Sjoemelhoning' overspoelt wereldwijde markt 31/10/16 om 10:34 - weekend knack

Groetjes, Olivier

Alternatieve varroabehandelingen

Het probleem van de varroa beheerst ons imkerleven al heel lang. Er zijn imkers die met alle mogelijke zuren en chemische bestrijdingsmiddelen de varroamijt te lijf gaan. Of dit gezond is voor onze bijen zelf laat ik even in het midden. Hier wil ik het vandaag nu niet al te veel over hebben. Wie met zuren wil merken denk ik dat het beste ofwel mierenzuur, ofwel oxaalzuur of HiveClean gebruikt. Bij al deze behandeling is het succes maar een paar jaar effectief. Dan worden onze mijtjes hier wellicht resistent tegen. Hoe kan het anders dat we varroa blijven hebben in een bijenvolk ondanks de talloze behandelingen.

Veel nieuwe, startende imkers hebben dan weer het idee opgevat om de bijen 'hun' ding te laten doen en alles wat ze produceren voor hen te laten. Dat allemaal in de hoop dat de bijen hiermee hun varroamijtprobleem zelf kunnen oplossen. Soms overleven de bijenvolkeren en soms ook niet. Aan wat ligt de overlevingskans: een vraagteken! Ik zie in onze omgeving dan ook veel imkers die het allemaal niet goed meer weten en te kampen hebben met een grote wintersterfte. In het vorige Waasse Bieke kwam de methode (dankzij René en Marc) naar voor om kort voor of tijdens de lentedracht het resterende broed te gaan wegnemen en na het uitlopen van het broed met zuren te gaan behandelen. Alle broed moet dan wel ondergebracht worden in een verzamelaar die ver weg van de stand wordt gezet en de bijen moeten zich maar herstellen. Dan hoor ik van verschillende imkers. Zoveel broed wegnemen: een aanslag op mijn bijenvolk dat ik niet doe...

Het komt er telkens van op aan om de druk van de varroa zo laag mogelijk te houden. Door het broed weg te nemen, neem je ook de mijten in het broed weg en de virussen die in de bijenlarven huizen. Je kan ook externe mijten gaan introduceren die varroa's als voedsel gebruiken. Te koop bij Koppert in Mechelen. Heel gemakkelijk en zo een koker van iets meer dan 20 EUR is goed voor 10 bijenvolkeren. Alleen lees ik al overal dan 1 behandeling in het voorjaar niet meer volstaat (zoals eerder gesteld). Een maandelijkse behandeling is al veel effectiever. Maar hou dan de centjes maar al klaar.

Er zijn ook enkele Duits/Nederlandse methodes die vooral gestoeld zijn om zoveel mogelijk varroa's te lokken richting een beperkt aantal broedramen of vallen. Daar wil ik het nu eens wel over hebben.

Methode Buchler.

Deze methode wordt toegepast op het befaamde Kirchheiminstituut in Duitsland. Deze methode start rond half juli of 14 dagen voor het einde van het drachtseizoen. Je gaat

Alternatieve varroabehandelingen

alle broed uit de volken verwijderen. De meeste mijten zitten in het gesloten broed. Alle bijen en de koningin worden afgeslagen in de kast en er blijft één raam met open broed achter. Daarnaast aanvullen met uitgebouwde (stuifmeel)ramen en kunstraat. En dan beginnen bijvoederen. Het raam open broed werkt als een magneet op de nog op de bijen aanwezige mijten die, voordat de cellen worden gesloten, in de cellen stappen. Negen dagen na het wegnemen van het broed kan men het raam met inmiddels gesloten broed uit het volk nemen. Hiermee verzwak je wel een volk zwaar, maar anderzijds is quasi alle varroa weg. Dit volk zou tegen september weer uitgegroeid zijn tot een normaal volk en heeft onbeschadigde winterbijen. Een volledig bestrijding zonder chemie. De weggenomen ramen broed worden geplaatst in verzamelaars waar per 2 ramen broed één raam bijen wordt ingeslagen. Het verzamelvolk is moerloos. Deze volken zetten nu koninginnendoppen aan en als alle broed is uitgelopen wordt ofwel behandeld ofwel biotechnisch gewerkt. Hier wordt dan 2x (na negen dagen) een open raam broed ingehangen van een ander volk.

Methode Mullerbrett

Twee voordelen aan de Mullerbrett methode is dat men veel honing kan verzamelen en tegelijk aan lokale koninginnekweek kan doen of voor koninginnebrij kan zorgen. Wat doe je: Je verzamelt alle gesloten broed in de bak (B) of zelfs in de honingzolder (HG). Onder deze bak komt een tussenschot. Typisch aan het Mullerbret tussenschot is het bouwen van een varroaval. Dit doe je door bovenaan een frame met een bodemgaas te plaatsen en enkele cm eronder een frame met een 'luchtgaas' zoals een vliegeraam waar de varroa niet door kan, maar de bijen hierdoor wel de geur hebben van de onderste bak (A) die bovenop de bodem (BO) wordt geplaatst. De koningin wordt in de bak A ondergebracht met de vliegbijen. Het onderste frame van de varroaval moet je er wel kunnen uitnemen want hierop lopen de meeste varroa rond.

Met de Mullerbrett-methode creëren imkers een tussenschot tussen het eitjes, larfjes en een bak met de koningin (A) en de bovenschotten (B + HG) waarin het uitlopende broed waar u de meeste mijten zal vinden. Noodzakelijke voorwaarde : de bijen moeten in dit tussenschot in en uit kunnen vliegen. De vliegbijen zoeken immers naar de koningin in bak A. Hier moet m.a.w. voldoende plaats zijn om bijen te huisvesten (mogelijk reservebak eronder met waswafels indien het volk sterk genoeg is).

Wanneer doe je dit ? Net voor een zware drachtperiode is het beste moment (dus dit kan ergens vanaf midden mei tot juni voor de lindedracht) of voor de bijen zwerm lustig worden.

Alternatieve varroabehandelingen

De varroamijt is op zoek naar broed dat net sluit, maar na 9 dagen is boven alles gesloten en zal de mijt geen broed meer vinden. De geur van het open broed is wel onderaan te vinden. De varroa gaat hierdoor niet mee met de vliegbijsen naar onder, maar probeert op eigen kracht het open broed te bereiken en zit in de val.

Meestal wordt er dan in de bovenschotten een nieuwe koningin geplaatst en zal de oude (Bak A en reservebak) verhuizen als aflegger. Maar u kan het volk ook verenigen na 16 dagen via de krantenpapiermethode wanneer alle bovenvermelde broed is uitgelopen en alle doppen in B worden gebroken. U kan de bovenste bijsen dan ook bedruppelen met oxaalzuur om nogmaals extra doding van de varroa te creëren. De bovenste schotten zijn ook ideaal om aan koninginnekweek te doen. De jonge bijsen zijn uitgelopen en zijn niet in direct contact met de koningin. Ze gaan van resterende eitjes doppen trekken of aangeboden doppen opwerken. Let op : in dit geval moet u een opgewerkt raam met water en een raam met stuifmeel kort bij het koninginnekweekraam hangen.

Groetjes, Geert

Belgische bijsen maken kans op whisky prijs

Het Belgische Beeodiversity zet bijenkolonies in om milieuverontreiniging en biodiversiteit te monitoren. De start-up maakt kans op een prijs van 1 miljoen euro van het whiskybedrijf Chivas.

Beeodiversity zet in België en andere Europese landen bijenkolonies uit, maar het is het bedrijf niet om de honing te doen. Het monitort milieuverontreiniging en biodiversiteit via informatie die verscholen zit in de nectar en het stuifmeel die de bijsen naar de korf brengen. Beeodiversity heeft intussen zo'n 200 bijenkolonies uitgezet. Knokke-Heist en Brussel gingen er al mee aan de slag.

Maar ook bedrijven hebben het nut van de bijsen ontdekt. Dat geldt in het bijzonder voor waterbedrijven zoals Spadel en het Franse Volvic. Spadel heeft in zijn 14.000 hectare groot waterwinningsgebied in de Hoge Venen een tiental bijenkolonies losgelaten om de zuiverheid van zijn water te garanderen. Afvalrecyclagebedrijven gebruiken de bijsen dan weer om problemen met zware metalen in de bodem te detecteren.

Belgische bijen maken kans op whisky prijs

Een bijenkolonie legt jaarlijks honderdduizenden kilometers af. Ze verzamelt stuifmeel van zowat 4 miljoen planten en covert een gebied van bijna 3 op 3 kilometer. Op basis van staaltjes uit een bijenkorf krijgt Beediversity in één keer een goed zicht op de verontreiniging in een ruime regio.

Beediversity analyseert de chemische structuur van de bijenkorf en zoekt naar 500 pesticidenstoffen en tientallen zware metalen zoals lood, cadmium of arsenicum. Bovendien maakt het een inventaris van de honderden bloemensoorten die bezocht werden. ‘Door dat te linken met allerhande databases kunnen we de oorzaak en de locatie van de vervuiling traceren en onze klanten maatregelen voorstellen’, klinkt het.

‘Knokke-Heist heeft op basis van de resultaten een aanplantingsplan opgesteld. Het spoort landbouwers in de regio ook aan om op een andere manier met pesticiden om te gaan. Voor een stad als Brussel is onze benadering interessant om risicogebieden in kaart brengen. Daarna is met andere meetinstrumenten een diepgaandere analyse mogelijk.’

Intussen bestrijkt Beediversity met zijn bijenkolonies een gebied van 42.000 hectare. De bedoeling is dat binnen vijf jaar uit te breiden naar 300.000 hectare, het equivalent van 10 procent van het Belgisch grondgebied. ‘Mensen weten het niet altijd, maar de bestuiving door bijen is cruciaal voor een groot deel van de voedselproductie. Het bijenbestand daalt, door het pesticidengebruik, de verstedelijking, een kleinere biodiversiteit en parasieten. Veel bijenkolonies kennen een sterfte van tientallen procenten. Dat proberen we om te keren’, zegt medeoprichter Michaël Van Cutsem.

Het bedrijf kreeg bij de opstart drie jaar geleden steun van onder andere Piet Colruyt, een van de telgen van de supermarktfamilie. ‘Momenteel zijn we zelfbedruipend, maar veel winst maken we niet’, zegt Van Cutsem. Om een versnelling hoger te schakelen en de analyse van big data te optimaliseren kan het bedrijf extra geld gebruiken. Mogelijk komt dat van het whiskybedrijf Chivas, een onderdeel van Pernod Ricard. Dat organiseert voor het derde jaar The Venture, een wedstrijd voor sociale ondernemers en trekt daar 1 miljoen euro voor uit. Beediversity haalde het in de Belgische voorronde en neemt het binnenkort op tegen zijn Europese tegenkandidaten.

Bijenliteratuur

Tranen van de zon schetst op levendige wijze het leven van de bij. De auteur laat zien dat bijen van levensbelang zijn voor de mens, gaat in op de huidige bijencrisis en geeft tips hoe je de bijen kunt helpen overleven.

Tranen van de zon gaat vervolgens op zoek naar symboliek van de bijen in mythen en godsdiensten. De zoektocht wordt een boeiende verkenning van religieuze en esoterische denkbeelden van de mens. Ook vandaag nog blijft het leven van de bijen, ontdaan van alle mythe, een mysterion. Want bijen verzamelen niets anders dan druppels gestold zonlicht – tranen van de zon – die ze verwerken tot de genezende honing. Bijen moeten hun onmisbare bevruchtingswerk op aarde kunnen blijven doen en zo de

herinnering levend houden aan de Zon achter de zon. Bijen zijn onmisbaar voor het voortbestaan van de mensheid. Chris Simoens heeft via zijn vader en grootvader een band met bijen gekregen. Gedurende vier jaar was hij werkzaam in het Informatiecentrum voor Bijenteelt aan de Universiteit Gent. Daar verzamelde hij gegevens over de betekenis van de bijen bij de verschillende culturen.

Auteur: Chris Simoens, C. Simoens
Soort: Met illustraties
Taal: Nederlands
Vertaald uit het: nl
Aantal pagina's: 148
Afmetingen: 15x204x159 mm
Gewicht: 256,00 gram
Druk: 1
ISBN10: 902020422X
ISBN13: 9789020204223

Uitnodiging barbecue WIB

Eind juni is de drukste imkerperiode achter de rug. Tijd dus om de barbecue aan te steken en gezellig bij te praten. Deze keer niet alleen over de bijen want **ook de partners en kinderen zijn van harte welkom.**

Datum & locatie

Zaterdag 24 juni 2017 vanaf 17u

Locatie te Eksaarde nader te bepalen. Eventueel met streekwandeling om 15u. Meer details en info volgen later.

Kostprijs

Volwassenen: 18 euro (3 stukken vlees)

Kinderen: 10 euro (1 stuk vlees)

Dessert of koffie: + 2 euro

Groentenbuffet, aperitief en 1 drankconsumptie inbegrepen

Wat schaft de pot?

Assortiment: kipfilet, worst, varkenssaté, hamburger, hespsnede, verschillende desserts

Hoe inschrijven?

Inschrijven via overschrijving vóór 8 mei

op het WIB rekeningnummer BE41 0680 3531 6010

met vermelding van namen + het bedrag + wandeling (wie niet wenst mee te wandelen vermeld enkel naam + bedrag)

Om praktische redenen willen we jullie vragen zich tijdig in te schrijven want na de uiterste inschrijfdatum wordt de locatie vast gelegd en zijn er mogelijks geen plaatsen meer beschikbaar.

Evaluatie waswafelenbak

Professioneel gegoten waswafel - foto Olivier Foubert *Er mocht ook eens gelachen worden - foto Olivier Foubert*

Marq zijn wasketel - foto Olivier Foubert

Overzichtsfoto - foto Olivier Foubert

In totaal werden met behulp van drie waswafeltoestellen 15 leden voorzien van mooi gegoten wafels. De kilo's per lid varieerden van net geen 1 tot 9 kilo. Goed voor een mooi totaal van 60kg aan waswafels. Wie zijn beurt moest afwachten kon genieten van een hapje en een drankje. Dankzij de gemeente Beveren voor het beschikbaar stellen van de orangerieruimte en de bijhorende infrastructuur werd de eerste WIB waswafelenbak een groot succes.

Groetjes, het bestuur

Sfeerbeelden en verslag plantenruildag 2017

Veel volk - foto Olivier Foubert

Wilgenkatjes! - foto Olivier Foubert

Het recept is ondertussen gekend: om de twee jaar verandert de plantenruildag van locatie. Vorig jaar vond ze nog plaats in Moerzeke, dit jaar op het kasteeldomein van Wippelgem in het Gentse. De organisatie was top, de locatie prachtig, de accommodatie uitgebreid en de bezoekers enthousiast.

We mogen gerust stellen dat er minstens evenveel maar allicht meer bezoekers waren dan de vorige twee edities. Al bij al een groot succes. Over succes gesproken: het lijkt er steeds meer op dat het belang van wilgen ingeburgerd geraakt. Waarschijnlijk te danken aan de inspanningen van Guido en zijn wilgencollega's die al bijna 20 jaar de wilg hartstochtelijk promoten. Helaas waren de wilgen er dit jaar niet bij, tot spijt van vele bezoekers want de vraag was groot. Iedereen probeerde toch een stekje mee te krijgen van de showmodellen die onze stand aankleedde. Volgend jaar beloven we weer aanwezig te zijn met een groot aanbod aan wilgenstekken.

De aanwezige ambtenmarkt met onder andere bijenproducten en kaas vormde een grote meerwaarde. Wie zijn plantjes naastig verzameld had ging al gauw naar binnen om te proeven van het aanbod. Er werd deskundige uitleg verschaft aan de hand van een kijkkastje. Zo konden de mensen met eigen ogen zien waarom we jaarlijks al deze inspanningen leveren.

Sfeerbeelden en verslag 2de hands- en bijenmarkt

Volkjes te koop - foto Olivier Foubert

Groot aanbod aan materiaal - foto Olivier Foubert

Grote aankopen- foto Olivier Foubert

Een gezellige babbel - foto Olivier Foubert

Op een zonnige zondagochtend ging de tweejaarlijkse tweedehandsmarkt door op ons vast terrein, Hof Ter Saksen. Het aanbod aan materiaal was groot en divers. Ondanks een uitgebreide promotie was de opkomst laag. Misschien zat het mooie weer of het vooruit draaien van de klok er iets voor tussen? Het meest succesvol bleken de simplex isomokasten en uiteraard de aangeboden bijenvolkjes. Over twee jaar staat het bestuur er weer en hopen we jullie massaal te verwelkomen.

Groetjes, Het bestuur

Wilde bijen, een voorproefje

Roodharige wespbij mannetje

Roodgatje mannetje en grijze zandbij mannetje

Grasbij mannetje

Grijze zandbij vrouwtje

Wildev bijen, ze zijn er in alle kleur en geuren. En dat geuren mag je best letterlijk nemen want sommige ruiken naar citroen. De kleuren spreken voor zich. Geel, oranje, rood, wit, zwart en groen in alle mogelijke combinaties. Sommigen zijn niet groter dan enkele mm terwijl andere twee keer zo groot zijn als een honingbij. Binnen de bijen heerst een enorme diversiteit waarvan de honingbij er slechts één van is. Ik ga nog niet verklappen hoeveel soorten er ongeveer zijn, wat ik wel kan zeggen is dat het er meer dan 200 zijn. Wie meer wil weten is altijd welkom op de komende wilde bijen presentatie.

Groetjes, Olivier

Bijen slimmer dan gedacht

Bijen kunnen beter leren dan meestal wordt aangenomen. De insecten blijken zo slim dat ze ook taken kunnen uitvoeren waarmee ze in hun natuurlijke omgeving niet te maken krijgen. Dat zeggen onderzoekers van de Queen Mary University of Londen.

Volgens de wetenschappers maken ze met hun studie een einde aan het idee dat insecten met hun kleine hersenen alleen zeer eenvoudige dingen kunnen leren en dat de flexibiliteit van hun gedrag beperkt is. Dat bijen over bepaalde cognitieve vermogens beschikken, was al uit eerder onderzoek gebleken. Maar over het algemeen ging het dan om het aanleren van gedrag dat direct verband houdt met het zoeken naar voedsel. Nu blijkt dat bijen ook nieuw gedrag kunnen aanleren.

Met een experiment waarbij bijen een klein balletje moesten verplaatsen toonden de onderzoekers aan dat de beestjes een taak kunnen uitvoeren op een andere manier dan ze was voorgedaan. 'Voor insecten beschikken ze over een indrukwekkende cognitieve flexibiliteit', stelt Olli Loukola, een van de auteurs van de studie die donderdag verscheen in Science.

'Bijen blijken niet alleen gedrag te kopiëren. Ze gebruiken informatie om een betere oplossing voor een probleem te vinden', concludeert Koos Biesmeijer, niet betrokken bij de Britse studie. Hij is directeur van Naturalis Biodiversity Center in Leiden en bijenonderzoeker. 'Die flexibiliteit kennen we van mensen, primaten, zoogdieren en vogels, maar die is niet eerder aangetoond bij insecten.' Bij het Britse experiment werd bijen (hommels) - met een plastic bij als voorbeeld - geleerd om een klein balletje naar het midden van een rond platform te rollen.

Als het balletje daar in een gaatje viel, werd de bij beloond met een beetje suiker. Vervolgens werd drie groepen bijen geleerd om hetzelfde te doen: een groep met de eerder getrainde bijen als voorbeeld, een groep waarbij het balletje met een verborgen magneet werd bewogen en een groep waarbij het balletje vooraf in het bakje was geplaatst.

Het resultaat: de eerste groep, waarbij ongetrainde bijen het voorbeeld van getrainde soortgenoten konden volgen, leerde het snelst en had het meeste succes. De tweede groep - balletje beweegt met magneet - had weliswaar minder succes dan de eerste, maar meer succes dan de derde groep. Dat betekent dat alleen al een bewegend balletje voor bijen voldoende is om te leren hoe ze een taak moeten vervullen.

Bijen slimmer dan gedacht

In een andere test, waarbij drie balletjes in het spel waren, gingen ongetrainde bijen af op het balletje dat het dichtst bij het centrum - en dus bij de beloning - lag, terwijl ze eerder hadden gezien dat getrainde soortgenoten het verst afgelegene balletje gebruikten.

‘Het leren van bijen blijkt niet alleen een kwestie van trial and error. Dit gaat verder: het lijkt of ze begrijpen wat ze moeten doen’, zegt Tjeerd Blacquiere, senior onderzoeker bij de Wageningen Universiteit. ‘Hun leervermogen getuigt van een zeker abstractieniveau. We dachten altijd dat dieren die ver van de mens afstaan alleen maar simpel gedrag kunnen vertonen. Maar insecten zijn langer geëvolueerd dan de mens. Dus waarom zouden ze geen complexe taken kunnen vervullen?’

Biesmeijer: ‘Hommels zijn, net als honingbijen, sociale dieren die leven in een onvoorspelbare omgeving. Evolutie heeft geleid tot excellent leergedrag dat flexibel maakt. Onder druk van de omstandigheden hebben ze daardoor het vermogen om steeds weer nieuw gedrag aan te leren.’

<https://www.youtube.com/watch?v=KbVvq3iyNbA>

Bron: De Volkskrant, Cor Speksnijder 24 februari 2017, 11:00

Groetjes, Geert

Apitherapie honing

Honing is altijd puur. Geen toevoeging van allerlei E-elementen, ... Op het etiket van de honing staat altijd niks. **Hoe komt dit?**

Honing is een van de weinige natuurlijke producten die je op de markt kunt brengen zonder dat er iets aan toegevoegd is. Als je er suiker zou aan toevoegen komt die gewoon bovendrijven. Frans Daems raad wel aan om warm te slingeren. Als het de kamer een temperatuur heeft van 25 à 30° gaan de onzuiverheden snel naar boven stijgen. Honing is zelfreinigend op voorwaarde dat het 's nachts niet vriest anders blijven de onzuiverheden in de honing achter. Daarom is het belangrijk dat we de honing in rijpers afschuimen.

Apitherapie honing

Opletten indien we honing opwarmen boven 62° want dan heb je enkel nog suikers die overblijven. De enzymen, mineralen en andere voedingsstoffen zijn eruit verdwenen. De honing blijft dan ook vloeibaar. In de VS kende men vroeger alleen lopende honing (zoals supermarkt met plastic beertjes die doorgaan als honingknijpers) wegens de opwarming van de honing. In Europa zijn er ook veel landen waar de honing vers geslingerd de potten ingaat en niet geroerd wordt. De kristallen die men nadien krijgt in de pot honing worden aanvaard. Kwalitatief is er met de honing niks mis, maar in België is deze honing eigenlijk onverkoopbaar want hier worden kristallen niet aanvaard.

Waarom kunnen de warenhuizen goedkopere honing aanbieden? De honing komt dikwijls vanuit gebieden buiten Europa. Het grote voordeel van buitenlandse producenten is hun schaal. Het gaat hier over producenten met 30.000 kasten die in onmetelijke natuurgebieden drachten najagen. Die duizenden kilo's honing van deze honingbedrijven worden tegen een zacht prijsje verkocht op de wereldmarkt. Buiten Europa zijn ook dikwijls de regeltjes (o.a. antibiotica, innox, plastics) anders dan bij ons in België. Het FAVV controleert de ingevoerde honing wel een pak strenger dan 10 jaar geleden. Tegelijk vliegen de bijen op bloemen en planten die hier niet bestaan waardoor uw lichaam deze stoffen niet herkent.

De belangrijkste troef van lokale imkerhoning ten opzichte van de honing uit grootwarenhuizen: de honing van lokale imkers bevat voldoende stuifmeel waardoor uw lichaam zich wapent of anti-stoffen aanmaakt tegen lokale pollen. Voor mensen met hooikoorts is dit belangrijk. Honing van uw eigen omgeving (10 à 15 km) wordt door uw lichaam herkent en de enzymen, mineralen, ... worden optimaal opgenomen. Dit zijn naast eiwitten de bouwstoffen die uw lichaam nodig heeft. Je moet enkel oppassen voor het aantrekken van vocht door de honing. Hoe meer waterpercentage >20% in honing, hoe korter de bewaartijd. Honing met meer dan 20% water is bakkerhoning die kan opgewarmd worden. Een uitzondering is ook heidehoning (max. 23%). Dus meten is weten (uw bestuur beschikt over voldoende refractrometers).

Elk jaar én in elk seizoen moet de imker op wandel om te herkennen wat er zijn omgeving bloeit. **Imkers zijn verantwoordelijk voor al hetgeen er bloeit in hun omgeving. Hij moet zelf beslissen of hij nog iets bijkomend kan aanplanten om de bijenweide te verbreden.**

Nieuwe virusstam doet bijensterfte nog stijgen

Zowat de helft van onze bijenvolkeren is aangetast door een nieuwe, agressievere stam van het 'deformed wing virus', dat ook in zijn oude vorm al de aantallen bijen deed achteruitgaan.

Het virus wordt al lang in verband gebracht met het afsterven van hele bijenvolkeren. Maar een vastgesteld verband is daarom nog geen oorzakelijk verband. Onderzoekers uit Leuven en Gent hebben nu experimenteel aangetoond dat het virus inderdaad de sterfte mee veroorzaakt, én dat het dat agressiever doet dan vroeger. Iedereen heeft wel zijn schuldige als het over bijensterfte gaat: de varroamijt, monocultuur en gebrek aan biodiversiteit, klimaatverandering, insecticiden, een ziekte, een parasiet. Zoals vaak is de waarheid complex en een mengsel van al die factoren, zegt onderzoeker Tom Wenseleers.

Dat laat al meteen zien hoe moeilijk het is om scherp te stellen op een oorzaak. Je kunt statistisch wel een duidelijk verband vaststellen tussen het oprukken van de varroamijt (die midden jaren 80 in onze streken arriveerde) en bijenvolkeren die de winter niet overleven, maar is de mijt daarom de oorzaak? Misschien is ze wel het gevolg? In ieder geval: ze is de belangrijkste taxi voor het 'deformed wing virus', dat ze van bij op bij overbrengt telkens als ze bloed zuigt.

Is dat virus dan de oorzaak? Alvast een belangrijke oorzaak, stelden Wenseleers en collega's experimenteel vast nadat ze duizenden bijen van een minuscule microchip op hun rug hadden voorzien. Zo konden ze het vlieggedrag van al die aparte bijen over hun hele leven volgen. Ze injecteerden de helft van hun bijen zelf met (een klein beetje) virus, en vergeleken ze met de niet-geïnjecteerden.

En jawel. Besmette bijen verlieten vroeger – te vroeg – hun nest, werkten minder lang dan normaal als foerageerder, stierven sneller. Ze deden nog een tweede, verrassende, vaststelling. Ze wisten al dat de helft van onze honingbijen met het virus besmet is, maar toen ze het DNA van dat virus – dat ze bij hun proeven hadden gebruikt – aflazen, bleek het een nieuwe, 'virulentere' (sterker ziekmakende) stam te zijn. Die was onlangs ook in Engeland gezien. Toch is Wenseleers ook de eerste om te zeggen dat het virus slechts een deel van een complex van oorzaken kan zijn.

Zo zijn er de veelbesproken neonicotinoïden, kortweg neonics, moderne insecticiden die afgeleid zijn van de aloude 'biologische' aanpak van insecten: besproei je planten met

Nieuwe virusstam doet bijensterfte nog stijgen

een aftreksel van tabak. Wat die 'groene' methode met bijen doet, is niet al te goed gedocumenteerd, maar wat we wel weten: de neonics zijn opvallend vaak in de buurt waar er bijen achteruitgaan.

Wenseleers: 'Uit recent onderzoek blijkt dat als je bijen blootstelt aan niet-dodelijke hoeveelheden neonicotinoïden, je hun immuunsysteem onderdrukt, waardoor ze gevoeliger worden voor ziekteverwekkers, zoals ons virus. Maar ander onderzoek geeft ook aan dat de neonicotinoïden bijna zeker niet de hoofdreden waren van de recente bijensterfte, en dat de dosissen die in experimenteel onderzoek gebruikt werden, vaak véél hoger waren dan wat je in het echt in bijenkolonies aantrof. Heel controversieel allemaal. En sommige onderzoeken hebben overmatig veel aandacht gekregen in de media.' 'Het gaat echt niet om één oorzaak. In 2011 publiceerden we met dezelfde Gentse collega's, de groep van Dirk de Graaf, dat we een nieuwe darmparasiet ontdekt hadden, een neefje van de slaapziekte-parasiet bij de mens, die een bijna even grote impact had op de wintersterfte als de varroamijt. Intussen is die ook in grote delen van de wereld gezien.' 'We leerden nu dat ook subtiele effecten van belang zijn, en dat je de bijen over een lange tijd moet volgen. Pas dan zie je factoren zoals bijen die het nest vroegtijdig verlaten, of niet meer terugkeren. Dat is moeilijker dan de dode bijen op de raten tellen, en het vergt hightech zoals onze chips, maar het levert wel zinniger resultaten dan wat bijen in een kooitje stoppen en meten vanaf welke dosis insecticide de helft sterft. Een behandeling hebben we helaas niet gevonden. Er is nog werk.'

Kunnen we zonder? Natuurorganisaties, instellingen en overheden uit België en Noord-Frankrijk willen de bijensterfte grensoverschrijdend tegengaan. 'De rol van bestuiving door insecten in de Europese landbouw wordt geschat op 22 miljard euro per jaar, 10 procent van de totale waarde van die landbouw. 84 procent van de 264 landbouwgewassen in Europa is afhankelijk van bestuivers', zegt bijenexpert Jens D'Haeseleer van Natuurpunt, dat mee de kar van de actie trekt. 'Wereldwijd is de vraag naar bestuivers groter dan het aanbod van de imkers. De economische schade is voorlopig nog niet groot, omdat in veel gevallen allerlei wilde bijen de schok opvangen. Maar hoelang nog? Tien procent van de pakweg tweeduizend wilde bijensoorten is bedreigd.'

Bron : Nieuwe virusstam doet bijensterfte nog stijgen. De Standaard, 2 februari 2017.

Groetjes, het bestuur

De zin en onzin van bedrijfsmethodes

Bedrijfsmethodes, sommige imkers kunnen er uren over doorgaan terwijl anderen ze links laten liggen. Wie heeft het bij het rechte eind? Is er zoiets als de beste bedrijfsmethode? En hoe vindt je er als beginnend imker je weg in terug? Want laten we eerlijk zijn, wie ziet het bos door de bomen nog?

Een bedrijfsmethode is, zoals het woord al aangeeft, een methode om een ‘bedrijf’ te runnen. Dit staat los van bepaalde imkertekniken of handelingen. Traditioneel betekent een bedrijfsmethode dat gedurende het ganse jaar alle volken gelijktijdig bepaalde ingrepen ondergaan. Er wordt wel meestal een onderscheid tussen sterke en zwakke volken gemaakt. **Ik heb echter nog nooit twee gelijkaardige sterke of zwakke volken gehad.**

Als beginnend imker en pragmatisch denker was ik meteen gewonnen voor één enkele bedrijfsmethode. Lekker eenvoudig toch? Voor elke kast zou ik op die bepaalde dag dezelfde handeling uitvoeren. Ik bedacht zelfs verschillende scenario's, afhankelijk van wat ik mogelijks zou aantreffen in een volk. Was dat een maat voor niets! Bijna elke keer opnieuw stond ik voor een onverwachte situatie. Bij de ene kast kon ik de vooropgestelde handelingen uitvoeren, bij de andere deed ik iets stom omdat het me op dat moment wel goed leek en als ik even een zinnig momentje had deed ik afstand van het vooropgestelde plan, deed ik de kast opnieuw toe en zocht ik raad. De trend voor de rest van het jaar was gezet. De ene kast zat stampvol, de andere vloog amper, nog eentje zat zonder koningin. Gedurende het ganse jaar voerde ik allerlei handelingen uit om al mijn volken toch maar in de pas van de vooropgestelde bedrijfsmethode te krijgen, zonder veel succes en met veel frustraties. Dit jaar ga ik echter anders te werk. **Elke kast zal vanaf nu een behandeling op maat krijgen, gedaan met één bedrijfsmethode.**

Het is wel de moeite waard om de **varroabestrijding zo consequent en gelijktijdig mogelijk** uit te voeren om herbesmetting te voorkomen. Dit is absoluut geen evidentie! Door mijn volken broedvrij te maken en vervolgens te behandelen met een van de gekende zuren tracht ik de varroapopulatie een eerste zware tik uit te delen. U begrijpt allicht wel dat een zwerm, een jong volk, een volk met zwermneiging of een volk dat zijn honingzolder nog niet heeft afgewerkt niet zomaar allemaal tegelijkertijd broedloos gemaakt kunnen worden. Een eerste tip die ik daarom zou willen meegeven is: **hou enkele meters afstand tussen de verschillende kasten.** Dit zal vervliegen en dus herbesmetting beperken.

De zin en onzin van bedrijfsmethodes

Met een tiental kasten kan ik me ondertussen wel permitteren enkele mindere volken te hebben of zelfs te verliezen. Bovendien neemt het veel **druk weg om geen fouten te maken**. Laat dit een tweede tip zijn voor andere beginners: **eentje is geentje!** Begin met minimum twee maar zelfs liefst drie kasten. Zo kan je zelfbedruipend en met foutenmarge aan jouw bijen werken.

Heeft het dan helemaal geen zin om met bedrijfsmethodes te werken? Natuurlijk wel, het is aan elke imker om zelf te bepalen welk soort imker'bedrijf' hij wil runnen. Veel hangt af van het weer, de locatie, de type bijen, jouw doelstellingen en de tijd die je er in wenst te investeren. Wie bijvoorbeeld honingboer wil worden is het best gesteld met allemaal F1 ras koninginnen die zeer sterk aan elkaar verwant zijn. Met wat geluk evolueren de kasten gedurende het ganse jaar gelijklopend. Zo is het wel mogelijk een uniforme bedrijfsmethode toe te passen. Maar wie aan **risicospreiding wil doen en dus genetische diversiteit op zijn stand nastreeft** is beter gesteld met handelingen op maat. Dit is dan ook de derde tip die ik zou willen lanceren: kies bewust voor verschillende volken.

Misschien wordt het tijd om af te stappen van de term 'bedrijfsmethode' en over te schakelen naar 'handelingen' of 'ingrepen'. Je zou kunnen zeggen dat mijn bedrijfsmethode eruit bestaat een flexibel pallet aan 'handelingen' uit te voeren op maat van het volk. Het is natuurlijk mogelijk bepaalde ingrepen voor verschillende volken gelijktijdig uit te voeren. We spreken mijn inziens dan niet over een bedrijfsmethode. Stel jezelf de volgende vraag: waarom hou ik bijen? Is het antwoord: ik wil op een economische en efficiënte manier bijen houden dan kan je best voor 1 bedrijfsmethode kiezen. Veeleer gaat het dan om beroepsimkers met enkele honderden kasten, maar ook bijvoorbeeld hobbyimkers met zeer weinig tijd. Denk je echter: ik wil zonder economisch belang en op maat van de bijen af en toe wat honing kunnen oogsten, gooi dan simpelweg alle **bedrijfsmethodes** de vuilbak in en denk in handelingen of ingrepen om jouw doelstelling voor het volk te bereiken. Wees ook realistisch in het bepalen van die doelstelling (honing, propolis, was, koninginbrij, plezier,...) voor een specifiek volk.

Nadenkertje: wat gebeurt er met een wilg die je op droge, beschaduwde zandgrond plant? En wat gebeurt er wanneer we bijen in een bepaalde bedrijfsmethode proberen te forceren? Hebben beide vragen niet hetzelfde antwoord?

Bijen en hun verschillend bestuivingsgedrag

Honingbijen worden al geruime tijd ingezet voor het bestuiven van verschillende cultuurgewassen. Denk maar aan appel, kers, peer, en koolzaad. Dankzij onderzoek verwerven we steeds meer inzicht hoe en welke bijen bepaalde gewassen bestuiven.

Solitaire bijen

Het zijn de efficiëntste bestuivers omdat ze onder andere het stuifmeel ruw transporteren. Wereldwijd toont onderzoek een positieve link tussen vruchtzetting en bezoek van wilde bijen aan. Bij bezoek van honingbijen neemt de vruchtzetting met slechts 14% toe ten opzichte van 28% bij wilde bijen. Wilde bijen zijn sterk afhankelijk van semi-natuurlijke habitats en maken minder gebruik van groenbemers of bloemende gewassen. Gemiddeld vliegt elke soort slechts enkele weken op het jaar. Vooral metselbijen worden steeds meer ingezet voor de bestuiving van fruitgaarden.

Hommels

Hommels vliegen bij lagere temperaturen wat ze geschikt maakt voor bestuiving in koudere periodes. Door hun hoger gewicht en soms langere tong zijn ze uitgerust met andere mechanismen dan de honingbij. Zo trillen ze met hun lichaam tegen de meeldraden zodat het stuifmeel vrij komt. Hommels vliegen op gewassen, groenbemers en wilde bloemen. Ze zijn minder kieskeurig maar hebben wel een heel groot aanbod nodig. Ze zijn ideaal voor het bestuiven van tomaten.

Honingbijen

Honingbijen vliegen vanaf maart tot november op allerlei bloemen. Als ze kunnen kiezen zijn bomen (32%) en bloemende monoculturen (62%) als groenbemers en fruitgaarden hun voornaamste voedselbron. Na deze massale bloei ontstaan soms wel voedseltekorten in de kolonie. Hun lagere bestuivingsefficiëntie maken ze grotendeels goed doordat ze in grote getallen aanwezig zijn. Gecombineerd met hun bloemvastheid, grote verzamelactiviteit en verplaatsbaarheid zijn ze wel de bestuiver bij uitstek voor cultuurgewassen als koolzaad. Ook aardbeien worden beter bestoven door honingbijen.

Een perverse situatie?

Door hun verschillend bestuivingsgedrag is het bepalen van de juiste bestuiver(s) maatwerk. Stilaan komen we tot het inzicht dat met een mix van bestuivers de beste resultaten bekomen wordt. Het is dan ook niet verwonderlijk dat ze tegenwoordig allemaal te koop zijn. Het is een echte business geworden. Verschiet niet dat er binnenkort grote bedrijven

Bijen en hun verschillend bestuivingsgedrag

zullen ontstaan die honingbijen kweken om louter aan bestuiving te doen. Dan zijn onze honingbijen hetzelfde lot beschoren als de hommels en wilde bijen die landbouwers voor weinig geld aankopen, gedurende enkele weken hun monocultuur laten bestuiven om ze daarna te laten afsterven (zie situatie in Amerika met de amandelproductie). De nood aan bijenvriendelijke of apicentrische imkers zal verdwijnen, aanplantingen zullen er niet meer gebeuren. Het landbouwsysteem heeft zich 'geperfectioneerd' tot een volledig kunstmatig 'ecosysteem'. Of, wacht, onderhouden bestuivingsimkers dit systeem nu eigenlijk al niet zonder hulp van de hierboven voorspelde grote bedrijven?

Denk ook eens na over het volgende. Door elk stukje grond in te palmen heeft het landbouwsysteem er zelf voor gezorgd dat er nauwelijks nog wilde bijen aanwezig zijn die de bestuiving kunnen verzorgen. Gelukkig konden ze rekenen op bereidwillige imkers die hun volken van monocultuur naar monocultuur willen verhuizen. Wat zijn wij als imkers toch verschrikkelijk naïef hierin mee te gaan. Is het niet datzelfde landbouwsysteem dat onze bijen vergiftigd en uithongert? Dan nog maar te zwijgen over de vermesting van onze gronden en de vergiftiging van onze wateren.

Er is ook een andere mogelijkheid: afstappen van de monocultuur. Een gemengd landbouwsysteem waarin wilde bijen, hommels en honingbijen het ganse jaar voldoende voedsel vinden en daarbij automatisch alle gewassen bestuiven. Een utopie, denkt u? Dan kan u nog altijd voor de eerste optie kiezen.

Deze tekst is geen pleidooi tegen de bestuivingimkerij maar wel tegen imkers die hun kasten van monocultuur naar monocultuur verhuizen en daarvoor enkel wat centjes willen ontvangen. Als bestuivingsimker moet je eisen stellen aan de landbouwer! Zij hebben ons nodig en wij hebben hen nodig! **Het is een symbiose, geen parasitisme.** Die eisen kunnen onder andere zijn: minder of niet spuiten, meer aanplantingen, groenbemesters zaaien, jaarrond voedsel voorzien,...

Groetjes, Olivier

Voor het vlieggat

Met de zomer in zicht zullen wordt het inschatten van een volk een pak eenvoudiger door simpelweg de kast te openen. Maar wie de bijen niet onnodig wil storen kan aan de hand van observaties al veel te weten komen. Hieronder een overzicht van enkele belangrijke observaties die men in het hoogseizoen kan verwachten.

Op koude aprildagen zit de vliegspleet vol met opeengepakte bijen.

Zo schermen bijen het vlieggat af om het broed tegen binnendringende koude te vrijwaren en tegelijkertijd de nestwarmte te behouden. Als men de kast zou openen stelt men mogelijks een grote bijenbaard vast in de kast. Ook deze bijen zorgen voor isolatie van de broedramen.

In tegenstelling tot andere dagen is in de ochtend geen condenswater voor het vlieggat meer te zien.

Het is vrijwel zeker dat hier een noodtoestand aanwezig is als gevolg van drachtloze periode of slecht weer. De bijen zijn door gebrek aan energie niet meer in staat het nest te verwarmen. Bijvoeren is dus de boodschap.

In de ochtend liggen wasdeeltjes in en voor de vliegspleet. Overdag vliegen de bijen er tussen de kaken mee weg.

Het volk breekt raten voor werksterbroed af en is bezig met voorbereidingen voor darrebroed. Ook verzegelingen en beschimmelde ratenwas worden zo verwijderd.

Plotseling houdt de actieve drachtvlucht op bij een sterk volk.

Het besluit tot zwermen is genomen. Het volk heeft belegde moerdoppen die weldra verzegeld zullen worden. Om nu nog zwermen te verhinderen moet onmiddellijk een kunstzwerm gemaakt worden.

Bij warm en zwoel weer zien we een sterke bezetting van bijen in baarden bij het vlieggat.

Bij oververhitting van de kast komt een groot deel van de bevolking naar buiten. Ze voelen instinctief de verschillende gevaren: verweking raat, druipende honing en broedsterfte. Zo snel mogelijk de beluchting verbeteren of voor wat schaduw zorgen.

Bron : Am flugloch, Heinrich Storch - vertaalde versie door Luc Pintens

Groetjes, Olivier

Bestuursorganisatie Wase Imkersbond

Fischer Theo, Heistraat 9100 Sint-Niklaas - **Voorzitter**

Mail: theofischer39@gmail.com - Tel: 0479 82 11 07

Van Steirteghem Paul, Bookmolenstraat 19 9111 Belsele - **Penningmeester**

Mail : admin@waseimkersbond.be - Tel: 03/ 772 37 16

Nicque Marc, Iepenstraat 92 9100 Sint Niklaas - **Secretaris WIB**

Mail: marc.nicque@telenet.be - Tel: 03/ 771 58 96

Devriese Willy, Drie Lindekens 48 9120 Beveren Waas - **Bestuurslid**

Mail: Willy.devriese1@gmail.com - Tel: 03/755 15 65

De Jongh Chris, Transvaalstraat 56 2600 Berchem - **Bestuurslid**

Mail: christinadejongh@gmail.com - Tel : 03/ 230 26 38

Coolen Gilles, Lindenstraat 30 2070 Zwijndrecht - **Bestuurslid**

Mail: gilcoo@outlook.com - Tel: 03/ 252 58 54

Van De Putte Guido, Sint Jansdam 18 9160 Eksaarde - **Bestuurslid**

Mail: guido.vandeputte@telenet.be - Tel : 09/ 346 75 95

Smet Geert, Droogveldstraat 201 2880 Mariekerke (Bornem) - **Bestuurslid**

Mail: smetgeert@gmail.com - Tel: 0496 59 14 38

Foubert Olivier, Kuildamstraat 47 9100 Sint-Niklaas - **Bestuurslid**

Mail: olivierfoubert@hotmail.com - Tel: 0474 54 88 11

Tim Van Erck, Hoge Bokstraat 232, 9111 Belsele - **Afgevaardigde Stramin**

Mail: timve@hotmail.com - Tel: 0495 49 01 40

Medewerkers

Pilaet Leon, Eeckbergstraat 45 9170 Sint Gillis

Bijziedienst, microscopisch onderzoek bijen, Ass. bijenteelt tel: 0477 76 87 58

Informatiecentrum Bijenteelt Kon.V.I.B.

Informatiecentrum voor de bijenteelt van de K.V.I., Krijgslaan 281-S35 9000 Gent. Voor alle informatie bijenteelt en aanverwante onderwerpen 09 264 49 25.

Indienen artikels

Artikels en mededelingen moeten 30 dagen voor de verschijningsdatum van het Waasse Bieke op het redactieadres *admin@waseimkersbond.be* toekomen.

Betalingen WIB op rekeningnummer: BE41 0680 3531 6010 BIC: GKCCBEBB

Betalingen aan de WIB of aan HWB via een buitenlandse rekening of financiële instelling kan extra onkosten meebrengen. Deze onkosten worden geweigerd door de WIB en HWB en zijn ten laste van diegene die de betaling doet. Betaling lidgeld gebeurt door middel van storting op het rekeningnummer met mededeling: Lidgeld jaar / naam / geboortjaar / e-mailadres.

Overname publicaties Het Waasse Bieke:

Alle in deze imkerinfo gepubliceerde artikelen, meningen en inzichten van de WIB en artikels van derden blijven onder de verantwoordelijkheid van de respectievelijke auteur. Overname van artikelen en afbeeldingen zijn toegelaten mits mededeling van de redactie van HWB en bij publicatie is bronvermelding noodzakelijk. Uitgezonderd de tekeningen met tekst " 't Korfje ".Hiervoor is de toelating van de tekenaar vereist.

www.waseimkersbond.be